

Begin

Christus Triumfatorkerk, 14 januari 2024, dienst van Schrift en Tafel

Lezingen: Jesaja 55: 1-9 en Marcus 1: 1—1

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

KOMEN

Welkomstwoord door de ouderling van dienst

Aanvangslied 'Breek aarde uit in jubelzangen' (Psalm 66: 1 en 7)

Moment van Stilte

Begroeting en bemoediging

Psalm 72(a) als kyriegebed (afwisselend solo- en gemeentezang)

WOORD

- Met de kinderen

Gebed

Gesprek

Lied: 'Leven is gegeven' (Lied 359)

- Schriftlezing Jesaja 55: 1-9 (Saskia Leurink)
- Lied 'O alle gij dorstigen, kom tot de stromen' (Lied 382: 1 en 2)
- Schriftlezing Marcus 1: 1-11 (Saskia Leurink)
- Lied 'Nu Gij de doop ontvangt in de Jordaan' (Lied 524: 1, 2 en 4)
- Preek

Papias was een hele vroege kerkvader en hij schrijft ergens rond het jaar honderd:

"Marcus werd de tolk van Petrus en schreef nauwkeurig alles op wat hij zich herinnerde van wat de Heer had gezegd of gedaan. ... Marcus deed er niet verkeerd aan toen hij aldus sommige dingen uit zijn herinnering optekende. Want voor één ding droeg hij zorg: niets weg te laten van wat hij gehoord had en zich daarin niet aan valse beweringen schuldig te maken."

Aan deze zin van zo'n 1900 jaar geleden danken we de gedachte dat Marcus de secretaris van Petrus was. En Marcus dus uit de mond van de apostel Petrus de verhalen van Jezus heeft opgeschreven.

En stel je dan voor: Marcus zit klaar met de pen in zijn hand ergens in een kamertje in Rome.

Het is laten we zeggen 70 jaar na Christus.

Hij heeft van Petrus allemaal verhalen gehoord over Jezus van Nazareth. Bijzondere verhalen.

De zoon van een timmerman was hij – die Jezus, maar toen hij dertig jaar was werd hij gedoopt door Johannes de dooper – en dat was helemaal een aparte, een zonderlinge sektarische prediker - die Johannes had wel wat van de oudtestamentische profeten. Na die doop door Johannes werd Jezus geroepen door God en ging hij vertellen over het Koninkrijk van God. Over Gods tijd die is aangebroken, en Hij ging niet alleen vertellen over God en zijn Koninkrijk, Hij liet ook zien dat dat rijk echt was aangebroken. Hij deed wonderen, tekenen van Gods rijk. Door mensen te genezen. Blinden gingen zien. Verlamden konden lopen. Zieken werden beter, gevangenen kwamen vrij. Hij vertelde toegankelijk, inspirerend en met aansprekende voorbeelden over hoe je God kunt vinden in je leven. Zoals die overvallen man die barmhartigheid ondervond van een vijand, een Samaritaan, zo is God er zo maar opeens, uit onverwachte hoek.

Dat alles heeft Marcus van Petrus gehoord.

En Petrus heeft hem gevraagd om het op te schrijven. Zodat iedereen het kan lezen of horen als het wordt voorgelezen in een van de kleine kerkjes die overal ontstaan in het Romeinse Rijk. Zodat het verhaal verder verteld blijft worden ook als de leerlingen van Jezus, die mannen en vrouwen die Jezus echt hebben horen spreken, die Jezus de wonderen hebben zien verrichten als die generatie er niet meer is. Zo'n verhaal helpt ook als mensen kanttekeningen gaan plaatsen bij hoe het verhaal afloopt. Dat Jezus niet zo maar als de eerst de beste weggelopen slaaf of revolutionair werd gekruisigd, maar

dat dat juist hoorde bij zijn opdracht, bij zijn weg door het leven. Dat dat nodig was, omdat de weg naar God blijkbaar via overgave gaat, via kwetsbaarheid en lijden, via de dood zelfs.

Marcus zit klaar. Een leeg vel perkament voor zijn neus. Een ganzenveer in zijn hand. De inktpot binnen hand bereik.

Maar hoe begin je nu dit uitzonderlijke verhaal? Het moet een doorgaande lijn zijn met de verhalen van de uittocht uit Egypte, en de koningen van Israël en de profeten, maar het moet ook duidelijk zijn dat het een nieuw begin is. Een nieuwe manier van God om zijn mensen te bereiken, aan te spreken, opnieuw bij Hem te brengen.

Hij begint maar gewoon. En dat wordt ook het eerste woord dat hij schrijft: *Archei* – begin. *Begin van de goede boodschap van Jezus Christus*. Begin, hoe simpel wil je het hebben. Het typeert de schrijver Marcus. Marcus' Evangelie is een verhaal zonder poespas. Wat Marcus vertelt moet voldoende zijn om te ontdekken dat Jezus, die Jezus van Nazaret, de Christus is: de lang verwachte messias, de Zoon van God. De andere Evangelieën zijn later ontstaan. Matteüs, Lucas en Johannes - zij hebben het boekje van Marcus gelezen en gebruikt en er andere bronnen doorheen geweven. De andere drie evangelieën zijn veel dikker.

Zelfs dat woord *Evangelie* is een uitvinding van Marcus. Het betekent niet meer en niet minder dan Goede Boodschap, maar dat woord is een heel eigen leven gaan leiden. Het is dé aanduiding geworden voor alle vier de Evangelieën. Terwijl Matteüs, Lucas en Johannes dat woord helemaal niet gebruiken. Matteüs schrijft: 'Boek van de wording van Jezus Christus'. Lucas schrijft zijn verhaal als een brief aan Teofilus en Johannes begint een filosofische verhandeling over de *logos* – het woord, God woord dat is vlees geworden.

Marcus is de uitvinder van het genre Evangelie.

Dat woordje begin – is wel wat simpel. Zoals een kind aan het einde van een verhaal *einde* schrijft. Waarom heeft hij niet gewoon: Evangelie van Jezus Christus geschreven – een prachtige titel voor zijn boek lijkt me, maar Marcus koos voor *begin* van het Evangelie van Jezus Christus? Omdat je moet doorlezen.

Begin van de goede boodschap van Jezus Christus, zoals er geschreven staat bij de profeet Jesaja.

Het begin van dit volstrekt nieuwe genre dat wij Evangelie zijn gaan noemen staat niet op zichzelf, bedoelt Marcus. De kern van het zijn boek staat vast: de vreugdevolle boodschap van Jezus, de Gezalfde. De toon is gezet, maar die toon vind je ook al in de oude boeken. Het verhaal van Jezus begint tegelijk ook al veel eerder. Het heeft wortels in Gods weg met het volk Israël door de tijden heen.

Jesaja schrijft over een bode die de weg voorde Messias zal bereiden.

Jesaja schrijft ook wat wij net lezen: Een oproep om in het spoor van God, dat ook het spoor van Jezus is te gaan: "Hierheen!" Hier is water, voor ieder die dorst heeft. Hier is brood en wijn. Ook – juist! - als je het niet kunt betalen. Laaf je aan de goede gaven van God.

Luister aandachtig naar Mij, en je zult ruimschoots te eten hebben

Leen Mij je oor en kom bij Mij, luister, en je zult leven.

Het is hier in Jesaja of je Jezus zelf hoort spreken. Hij is het brood des Levens, hij is de Opstanding en het leven. Hij is de menselijke gedaante van Gods belofte zoals Jesaja die in hoofdstuk 55 verwoordt. Om zo opnieuw God op het spoor te komen is een nieuw begin nodig. Beking. Dat is wat Johannes de mensen vertelt in de eerste zinnen van Marcus' Evangelie: "Kom tot inkeer." Denk eens na waar je mee bezig bent en vraag je af: is dit de goede weg? Is dit goed voor de wereld, voor mijn naaste voor mezelf? Is dit wat God van mij verwacht? Durf je die vraag aan jezelf te stellen? En als je antwoord dan is: "Mwah, er kan best wel een tandje bij. Ik zou best wat dingen kunnen veranderen." Schuif die goede voornemens dan niet weg, zo'n twee weken in het nieuwe jaar, maar houd vol. Heb het lef om echt iets te veranderen. Zet een stap tot vernieuwing en laat je dopen.

Zo bereid Johannes de weg voor, voor Jezus. Een nieuw begin. En zo vindt Jezus mensen die open staan voor verandering. Die God zoeken. Hij zal ze ze dopen met heilige Geest.

Wat dat is?

Ook die heilige Geest is voor de lezers van het boek van Marcus niet nieuw. Gods Geest speelt steeds al een rol in het Oude Testament, Ook bij de profeet Jesaja. Waar Gods Geest alles wegblaast wat zich

groter voordeet dan het is. Wat God ontkent of negeert. Diezelfde Geest blaast nieuw leven in en geeft nieuwe hoop, waar mensen het niet meer weten. Gods Geest is daar waar hemel en aarde elkaar raken. Zoals bij de doop van Jezus. Gods Geest daalt als een duif uit de hemel op Hem neer.

Johannes doopt met water.

Het is een keuze van de mensen zelf om naar Johannes toe te komen en door de doop met water een nieuwe stap te zetten. Een nieuw begin te maken in hun leven.

De doop met de heilige Geest ontvang je. Jezus zal mensen onderdompelen in wat God beweegt en drijft. Hij zal je leren kijken met Gods ogen. Je zal en nieuwe schepping zien. Nieuwe hoop. Leven.

De weg waarop hij laat zien dat God mensen het leven terug geeft. Vreemdelingen, gemarginaliseerden, gehandicapten, achtergestelden: hij geeft ze het leven terug. Hij zet ze opnieuw in het leven, zoals God Jezus zelf opnieuw in het leven zal zetten.

Zoals God ons opnieuw in het leven zal zetten.

Wat een begin, zal Marcus gedacht hebben.

Ik heb nog maar elf zinnen op papier, maar die hele blijde boodschap van Jezus zit er al in.

In de volgende 16 hoofdstukken zal ik het proberen uit te leggen. Ik zal het zo beschrijven dat je het gaat zien. Dat je met Jezus' ogen – met Gods ogen de wereld in gaat kijken, en het gaat zien. Het is een goede boodschap. Jezus leeft en ik met hem.

Amen.

- Muzikaal intermezzo

ANTWOORD

- Lied: 'Voor ieder van ons een plaats aan de tafel' (Lied 388: 1, 2 en 3)

MAALTIJD VAN DE HEER

- Voorbeden
- Collecte
- Nodiging
- Tafelgebed ('Geboren is een nieuwe dag' - Dienstboek pag. 214-216)
Lied: 'Zolang er mensen zijn op aarde' (981: 1 en 2)
Lied: 'Zolang er mensen zijn op aarde' (981: 4)
ONZE VADER.....
- Breken van brood en schenken van de wijn
- Gemeenschap van brood en wijn
tijdens het delen van brood en wijn zingen wij:
'Wil je opstaan en Mij volgen' (Iona 40: 1, 2, 4 en 5)
'Brood hier gedeeld' (Iona 41: 1, 2 en 3)
en 'Ubi caritas' (Lied 568a) tot iedereen brood en wijn heeft ontvangen
- Dankzegging

GAAN

- Slotlied: 'Komt ons in die nacht ter ore' (Lied 489: 1 en 2)
- Zegen en gezongen Amen